

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „АГРАРНА ИКОНОМИКА“

УТВЪРЖДАВАМ:

Ректор:

(Проф. д-р Пл. Илиев)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО И БЕЗОПАСНОСТТА“

ЗА СПЕЦ: „ЕКОИКОНОМИКА“; ОКС „бакалавър“ – дистанционно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 4; СЕМЕСТЪР: 8

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 150 ч.; в т.ч. аудиторна 15 ч.

КРЕДИТИ: 5

РАБОТЕН ЕЗИК: български

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	15
В Т.Ч.:	
• ЛЕКЦИИ	9
• УПРАЖНЕНИЯ	6
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	135
В Т.Ч.:	
• КОНСУЛТАЦИИ	8
• САМОПОДГОТОВКА	127

Изготвили програмата:

1. ....
(доц.д-р Мария Станимирова)

2. ....
(доц.д-р Събка Пашова)

3. ....
(гл.ас.д-р Антоанета Стоянова)

Ръководител катедра: .....
„Аграрна икономика“ (доц. д-р Мария Станимирова)

I. АНОТАЦИЯ

Съвременните условия за участие в стопанската практика и пазарните процеси налагат много добро познаване на всички параметри по проектирането, създаването, поддържането и реализирането на качеството на произвеждания продукт. За тази цел е необходимо съблюдаване на качеството на всички равнища на управление на организацията, постоянен анализ и усъвършенстване на съществуващата система за управление на качеството. От съществено значение са въпросите свързани с безопасността на продуктите (в т.ч. стоки и услуги), които при нормални и разумно предвидими условия за употреба, не представляват риск за живота и здравето на потребителите.

С настоящата учебна дисциплина „Управление на качеството и безопасността“, студентите от специалност „Екоикономика“ се запознават със спецификите на качеството като обект на управление, в т.ч. качеството на системи, процеси и продукти, както и безопасността на стоките, като елемент на качеството. С изучаването на тази дисциплината студентите от специалността придобиват необходимите теоретични и практически знания, за да могат да:

- познават терминологията отнасяща се към управлението на качеството;
- познават концепциите, подходите и методите за управление на качеството;
- участват при разработването, сертификацията и оценката на системи за управление на качеството и системи за безопасност;
- познават основни изисквания, свързани с безопасността на стоките, към които производителите и търговците, следва да се придържат и др.

Дисциплината „Управление на качеството и безопасността“ формира умения за: практическо приложение на принципите на съвременната концепция за управление на качеството; избор на адекватни подход (подходи) и методи за управление на качеството в организацията; приложение на процеса на проектиране, сертификация и одит на система за управление на качеството, както и на основни документи в СУК; познаване и практическо приложение на основните стандарти за продукти и процеси.

Дисциплината „Управление на качеството и безопасността“ се базира на изучаваните в предходните курсове дисциплини „Основи на управлението“, „Маркетинг“, „Икономика на околната среда“, „Екологичен маркетинг“ и др.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

№. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ
1.	Въведение в дисциплината
1.1.	Качеството като икономическа категория
1.2.	Качеството като обект на управление
1.3.	Обща характеристика на качеството на стоките и тяхната безопасност
2.	Еволюция на концепциите за управление на качеството. Тотално управление на качеството
2.1.	Развитие на концепциите за управление на качеството
2.2.	Ключови изследователи в областта на управлението на качеството и техните концепции
2.3.	Принципи на тоталното управление на качеството (TQM)
2.4.	Особености на управление на качеството в областта на услугите
3.	Методологически аспекти на управлението на качеството
3.1.	Базови подходи за управление на качеството
3.2.	Подходът „Бенчмаркинг“ в управление на качеството
3.3.	Подходът „Реинженеринг“ в управление на качеството

3.4.	Методи за управление на качеството
4.	Съвременни аспекти на качеството и безопасността на стоките
4.1.	Структура, управление и оценка на качеството и безопасността на стоките (показатели, подходи и методи за оценка)
4.2.	Обща характеристика на качеството на стоките
4.3.	Класификация и асортимент на стоките
4.4.	Кодиране, маркиране и етикетирание и опаковане на стоките
5.	Нормативни изисквания за регламентиране на качеството и безопасността като обект на управление
5.1.	Подходи в нормативната база за регламентиране на качеството
5.2.	Общностно и национално законодателство (вертикално и хоризонтално) опрелящо изисквания свързани с качеството
6.	Стандартизация
6.1.	Същност на процеса на стандартизация
6.2.	Класификация на системите за стандартизация - национални и международни стандартизационни системи
6.3.	Видове стандарти и тяхната идентификация по отношение на качеството и безопасността
7.	Сертификация
7.1.	Същност на процеса на сертификация
7.2.	Структура на системите за сертификация. Национална система за сертификация
7.3.	Сертифициране на съответствие на продуктите
7.4.	Условия и ред на сертификация (сертификационни и контролни одити на СУ)
8.	Технология на изграждане на система за управление на качеството
8.1.	Етапи на изграждане на система за управление на качеството
8.2.	Организация на изграждането на интегрирана система за управление – планиране, документиране, внедряване и сертифициране
8.3.	Особености при разработване и внедряване на системи за безопасност

III. МЕТОДИ НА ПОДГОТОВКА И ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ¹

Методите на подготовка и провеждане на обучението по дисциплината „Управление на качеството“ включват използването на различните учебни ресурси и дейности, чрез които се осъществява учебният процес в дистанционната форма на обучение:

- учебни ресурси – електронен учебник, електронно учебно помагало, мултимедийни презентации, файлове, интернет страници, хипервръзки (URL-модул);
- учебни дейности – провеждане на учебни занятия в присъствените периоди, а чрез платформата за дистанционно обучение се прилагат разписание, база от данни, урок, форум и чат.

¹Методите за подготовка и провеждане на обучение се представят в съответствие с утвърдената Инструкция за разработване на учебна програма за дисциплина в дистанционна форма на обучение на Икономически университет – Варна.

IV. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Задание	1	47
1.2	Електронен тест	1	20
Общо за семестриален контрол:		2	67
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (присъствен тест с отворени и затворени въпроси)	1	60
Общо за сесиен контрол:		1	60
Общо за всички форми на контрол:		3	127

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Електронни учебни материали по дисциплината „Управление на качеството и безопасността“, качени в платформата за дистанционно обучение на ИУ – Варна.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Дюкенджиев, Г., Р. Йорданов. Контрол и управление на качеството. Изд. „Софттрейд“, С., 2012.
2. Моллов, П. Качество на храните - регулиране, контрол, управление, Изд. „Матком“, 2013.
3. Блинов, А., Рудакова, О и др. Реинжиниринг бизнес-процесов. Изд. „Юнити-Дана“, Москва, 2010.
4. Недялков, А. Проблеми на качеството в операционния мениджмънт на услугите. РУ „Ангел Кънчев“, Русе, 2012.
5. Пашова, С., Р. Радев. Качество и безопасност на някои зеленчуци. Научни трудове на УХТ, том 60, свитък 1, Академично издателство на УХТ - Пловдив, ISSN 1314-7102, 2013, с. 643-649.
6. Сандалски, Б. Международна и европейска стандартизация. Софттрейд, София, 2002.
7. Станимирова, М. Управление на качеството. Изд. „Наука и икономика“, ИУ – Варна, 2015.
8. Станчева, В. и др. Управление на качеството. ЕАД „Бряг принт“ Варна, 1995.
9. Стефанов, Н. Управление на качеството-стратегически и оперативни аспекти, подходи и техники. Сиела, София, 2001.
10. Стоянова, А., Е. Василева. “ISO 9000/НАССР – Интегриран подход към качество и безопасност на храните”. Стандартизация, метрология и сертификация, №12, 2003, с. 33-38
11. Стоянова, А., Е. Василева “Консуматорите и производителите - в търсене на качествени и безопасни храни”, Екоsvят, № 5/6, 2005, с.12-16
12. Стоянова, А. Съвременното състояние на млекопреработвателната промишленост в България. Хранителна индустрия и търговия, № 9, 2005, с.16-18
13. Стоянова, А. Концепцията НАССР – гаранция за производството на качествени и безопасни хранителни продукти. Сборник доклади от IX национална конференция “Актуални проблеми на стоковедната наука и практика 2002”, ИУ , Варна, 2003, с. 111-120

14. Стоянова, А. Стандартът GLOBALG.A.P. - гаранция за качеството и безопасността на земеделските продукти. Сборник доклади от научна конференция на катедра Аграрна икономика, ИУ „Наука и икономика“, Варна, 2012.
15. Стоянова, А., Стоилов, Д. Управление на безопасността на зърнените храни чрез повишаване на превантивните мерки за контрол на микотоксини. Сборник с доклади от XVI научна конференция „Управление и устойчиво развитие“, Юндола, 2013.
16. Стоянова, А. Трудности пред фирмите в България за ефективно и ефикасно поддържане на сертифицирани системи за управление. Сборник доклади съюз на учените, 2013.
17. Танчев, С. Въведение в теорията и практиката за осигуряване качеството и безвредността на храните. Пловдив: АИ на УХТ – Пловдив, 2002.
18. Танчев, С., Ц. Прокопов. Безвредност на храните – том II. Пловдив: АИ на УХТ – Пловдив, 2002.
19. Узунова, Ю., Василева, Б. Управление на качеството. Методични основи. Университетско издателство – ИУ- Варна, 2000.
20. Узунова, Ю., Василева, Б. Управление на качеството. Университетско издателство – ИУ- Варна, 2000.
21. Фур, Х. Позиция на Европейската организация по качеството на приложение на международните стандарти. Годишна сесия на ЕООД, 1999.
22. Pashova, S., R. Radev. Safety Of Foods Offered On The Bulgarian Market. Proceedings of the 18th IGWT Symposium “Technology and Innovation for a Sustainable Future: A Commodity Science Perspective”, Roma, Italy, 2012.
23. Български институт за стандартизация: <http://www.bds-bg.org/>;
24. Българска служба за акредитация: <http://www.nab-bas.bg/>;
25. Държавна Агенция за метрология и технически надзор: <http://www.sasm.government.bg/>;
26. Европейски комитет по стандартизация (CEN): <http://www.cenorm.be/>;
27. Европейски комитет по електротехническа стандартизация (CENELEC): <http://www.cenelec.org/>;
28. Европейски институт по телекомуникационни стандарти: <http://www.etsi.org/>
29. Joint FAO/WHO Codex Alimentarius Commission, 1993, Codex Guidelines for the Application of the Hazard Analysis Critical Control Points (HACCP) System, Alinorm 97/13A Appendix II